

Izglītība Kultūra

Izglītība un Kultūra | 21. februāris, 2008

„Glezno Jūlijs: nāc un ieskaties”

IK Lauris Romislovs

Speciāli „Izglītībai
un Kultūrai”

Līdz 1. aprīlim Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā (LAB) aplūkojama gleznotāja Jūlija Lekuža izstāde „Nāc un ieskaties...”.

Viņa ceļš, lai piepildītu savu sapni – kļūt par gleznotāju, nebija viegls. Lai to sasniegtu, J. Lekuzim nācās pārvarēt daudz šķēršļu un bija nepieciešams liels gribasspēks.

J. Lekuzis dzimis 1938. g. Saldus apriņķa Ezeres pagasta „Rūpniekos” jaunsaimnieka ģimenē. No savas mātes – šuvējas – viņš bija mantojis patiku zīmēt. Arī vidusskolas, vēlāk arī augstskolas laikā pielietoja savas zīmēšanas dāvanas, veidojot skolas, vēlāk arī augstskolas sienas avīzi.

Pēc Ezeres vidusskolas beigšanas 1958. gadā sekoja studijas Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā – tagadējās universitātes Hidromeliorācijas fakultātē Jelgavā (1958 – 1962). Augstskolu J. Lekuzis pabeidza neklātienē 1964. gadā.

Pēc LLA beigšanas līdz pat 1992. gadam J. Lekuža ikdienu bija saistīta ar meliorācijas sistēmu.

Paralēli darbam tika meklēta iespēja gleznot. Pēc ilgiem meklējumiem viņš 1968. gadā nonāca Alfeja Bromulta meistardarb-

Foto: no personīgā arhīva

Daba, kā atzīst pats gleznotājs, ir pats pilnīgākais Dieva veidojums, tāpēc to ne tikai dzīvē, bet arī uz audekla nedrīkst pārveidot. Gleznotājs, cik tas ir viņa spēkos, mēģina pietuvoties šim veidojumam.

nīcā – privāstudijā. Studijas un draudzīgas attiecības ar skolotāju viņam nepārūka līdz pat A. Bromulta nāvei 1991. gadā. Pie A. Bromulta J. Lekuzis apguva ne vien gleznošanu, bet arī mākslas teoriju.

Tikai pēc privāstudiju beigšanas J. Lekuzis bija nobriedis, lai varētu sākt patstāvīgas gleznotāja gaitas un nostātos blakus LMA beigušajiem.

No 1984. gada sākās aktīva līdzdalība izstādēs. Lielākoties tās ir personālizstādes. Visbiežāk tā ir Rīga. Vairākkārt izstādes bijušas Saldū un rajonā (1989, 1990, 2001), Jelgavā (1995), Jūrmalā – Majoros (1996), Ķekavā (1999), Carnikavā (1992, 2000, 2005) un citviet. Kaut arī J. Lekuža darbi ir bijuši izstādīti tikai Latvijā, viņa vārds

nav svešs ārpus Latvijas: Zviedrijā, ASV, Vācijā, Igaunijā, Izraēlā, kur viņa darbi atrodas privātkolekcijās.

Jaunākajā – jubilejas – izstādē ir apskatāmas 20. gados tapušās J. Lekuža gleznas – kopskaitā 63 darbi. Tās ir ainavas, klusās dabas, kā arī trīs dzīvnieku portreti.

Savos darbos ataino tikai Latviju

Gleznotājs ir savas dzimtenes patriots, tāpēc darbos ataino tikai Latvijas dabu. Ar šiem darbiem viņš uzrunā cilvēka dvēseli, pavēsta par aktuālām tēmām. Būtībā daudzus darbus var uzlūkot kā alegorijas, metaforas, simbolus. Piemēram: „Esam purvā”, „Ilgas pēc dzimtenes”, „Ar skaļu tauri”, „Zeme deg”, „Ticība” u. c.

Gleznotājam ir tuva ainavas un klusās dabas glezniecības klasiskā tradīcija: V. Purvītis, A. Bromults, K. Sūniņš, I. Levitāns. Tādēļ viņa darbos jebkādas abstrakcijas vai jebkuras citas postmākslas iezīmes ir velti meklēt. Daba, kā atzīst pats gleznotājs, ir pats pilnīgākais Dieva veidojums, tāpēc to ne tikai dzīvē, bet arī uz audekla nedrīkst pārveidot. Gleznotājs, cik tas ir viņa spēkos, mēģina pietuvoties šim veidojumam.

Nav neviena darba bez nosaukuma. Tie visi izsaka kādu mākslinieka gleznas tapšanas brīža dvēseles stāvokli, piemēram, „Lūgšana”, „Ticība”. Arī gleznās izmantotās pamatkrāsas – dzeltenā, baltā, sarkanā – nav liktas bez nolūka. Tās ir mūžīgās dzīvības un atjaunotnes krāsas.

J. Lekuzi visu mūžu pavada arī dejošanas prieks. Dejots tika jau no bērnu dienām. Sākumā Ezeres vidusskolas deju kolektīvā, tad Ezeres Patērētāju biedrības deju kolektīvā, studiju gados LLA Hidromeliorācijas un Mežsaimniecības fakultātes deju kolektīvos un Jelgavas kultūras nama TDA „Jaunība”. Pēc tam LU TDA „Danci” un tagad VEF Kultūras pils vecākās paaudzes deju kolektīvā „Sendancis”. Kopš 1954. g. viņš piedalījies visos Latvijas Dziesmu un deju svētkos. ☞